

PRAMENĚ

Ročník XIII

MÁJ 2015

Cena 0,40 €

*Kráľ Nebeský, Utešiteľ, Duch pravdy, Ktorý si všade,
a naplňáš všetko, Poklad dobra a Darca života, príd',
a prebývaj v nás, a očisti nás od každej poškvrnny,
a zachráň, Dobrotivý, naše duše.*

Syna. Duch Svätý bol v Otcovi, oslávený rovnako so Synom, Jedna Sila, Jedna prirodzenosť, Jedno Božstvo! Význávajúc Ho, všetci zvolajme: Svätý Bože - Ktorý si všetko stvoril skrze Syna, v spolupráci s Duchom. Svätý Silný - skrze Ktorého poznávame Otca, skrze Ktorého Duch Svätý prišiel na svet! Svätý Nesmrteľný - utešujúci Duch, vychádzajúci z Otca a spočívajúci v Synovi. Ó Svätá Trojica - Sláva Tebe!

Hymnus, ako je tento, nám ponúka nevyčerpatel'ný zdroj pre rozjímanie a rozmyšľanie o tajomstve Svätej Trojice. Ponúka tiež vynikajúci komentár ku Trojsvätej piesni, ktorá je nevyhnutnou súčasťou našej liturgickej a osobnej modlitby na dennej báze; čo znamená, že niet dňa, kedy by sme nechválili a nevelebili Svätú Trojicu. Takto je velebenie a chválenie Svätej Trojice organickou a nepostrádateľnou súčasťou nášho modlitebného života. Ako hovorí Sv. Gregor Teológ: „Keď poviem Boh, mám na mysli Otca, Syna a Ducha Svätého“. A to platí pre každého pravoslávneho kresťana až podnes.

POSLEDNÝ A VEĽKÝ DEŇ KVETNEJ TRIODY

Nedeľa sv. Pät'desiatnice sa tiež nazýva „Nedeľa Sv. Trojice“. Jeden Boh je Otec a Syn a Duch Svätý - Jeden Boh, avšak slávený v troch Osobách. Sv. Pät'desiatnica je konečná realizácia tejto pravdy, po mnohých „náznakoch“ Božej Trojičnej podstaty v oboch Zákonoch, Starom aj Novom. Nie sme Unitáriani (náboženské hnutie vyjadrujúce presvedčenie, ktoré odmieta doktrínu o Svätej Trojici (Otec - Syn - Duch svätý) a dôrazne trvá na „jedinosti“ Boha - pozn. preklad), ale veríme, uctieваме a vyznávame „svätú, jednej podstaty, oživujúcu a nerozdielnu Trojicu“. Veriť inak v Boha znamená vybočiť mimo pravoslávnej viery. Aj keď v prvom rade sa sústreďí na povahu Ducha Svätého, nasledujúca stichira z večernej Pät'desiatnice veľkolepo zjavuje Boží trojičný charakter: *Duch Svätý bol, je a vždy bude bez počiatku, bez konca, večne zjednotený a pričíslený k Otcovi a Synovi. On je Život, a Život - tvoriaci, Svetlo, a Darca života, dobrý v sebe Samom, prameň Dobra, prostredníctvom Ktorého je oznamovaný Otec a Syn je oslávený. Všetci vyznávame jednu Silu, jeden Poriadok, jedno uctievanie Svätej Trojice.*

A potom, ešte jasnejšie, počujeme ďalší hymnus na Sv. Trojicu v jednom z apostichov na večerní Pät'desiatnice: *Podťe, uctíme si Troj - osobné Božstvo, Syna v Otcovi s Duchom Svätým. Otec neustále plodí spoluvládničeho a spoluvečného*

Christos nazýva Ducha Svätého „Paraklete“ (v gréčtine, *Paráklētos*) - často prekladané ako „Utešiteľ“ (iné preklady sú „Poradca“ a „Zástanca“). Duch Svätý upokojuje a utešuje naše nepokojné srdcia prítomnosťou vzkrieseného Pána, Isusa Christa, skrze Ktorého vystupujeme k Otcovi. Duch Svätý nás utešuje s pokojom a radosťou Božou vo svete plnom veľkého smútku a úzkosti. On nás utešuje so živým vnímaním, tu a teraz, svetlého a slávneho sveta - Kráľovstva Božieho, - ktoré nás čaká, keď opustíme tento svet. Duch Svätý je „prísľubom“ nášho budúceho dedičstva. Ako apoštol Pavol hovorí: „V ňom (t.j. Christovi) ste boli aj vy, keď ste počuli slovo pravdy, evanjelium o svojej spáse, a keď ste v neho uverili, označení pečatou prísľubeného Ducha Svätého, ktorý je závdavkom nášho dedičstva na vykúpenie tých, ktorých si získal, na chválu jeho slávy“ (Ef 1, 13 - 14).

Musíme vytvoriť priestor pre Ducha Svätého v našich srdciach, vyčistením našich sŕdc od prítomnosti akéhokoľvek zla. Rovnako, ako by nikto nenalial vzácny olej alebo parfum do nádoby, ktorá závaňa neprijemným zápachom, tak isto aj Boh neposiela Ducha Svätého do srdca, ktoré zapácha hriechom a nespočetnými vášňami. Vlastne, Duch Svätý nám pomáha práve v tomto procese očistenia sa, ak si želáme takéto očistenie celou našou bytosťou.

dokončenie zo str. 1.

Modlíme sa denne k Duchu Svätému: „Kráľu nebeský, Utešiteľu, Duchu pravdy, ktorý si všade a všetko naplňaš, Poklad dobra a Darca života, príď a prebývaj v nás, a očisť nás od každej poškvrniny, a zachráň, Dobrotivý, naše duše“.

Duch Svätý nás učiní „nositeľmi Ducha“ a nie iba „nositeľmi tela“, ak budeme hľadať prítomnosť Ducha Svätého s vierou, nádejou a láskou. Duch Svätý prekoná naše slabosti za nás:

„Tak aj Duch prichádza na pomoc našej slabosti, lebo nevieme ani to, za čo sa máme modliť, ako treba; a sám Duch sa prihovára za nás nevysloviteľnými vzdychmi.“ (Rim 8, 26). A nakoniec sa modlíme k Duchu Svätému: „...a zachráň, Dobrotivý, naše duše!“

Z anglického originálu z <http://oca.org/reflections/fr.-steven-kostoff/the-last-and-great-day-of-the-feast>

preložil a upravil jer. Marek GUBÍK

KANONIZÁCIA OBETÍ ARMÉNSKEJ GENOCÍDY

23. apríla sa Jeho Blaženosť vladyka Rastislav, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska, arcibiskup michalovsko - košický Juraj, reprezentant Pravoslávnej cirkvi v českých krajinách a na Slovensku pri Moskovskom patriarcháte archimandrita Serafim (Šemjatovský) a jerodiakon Maxim zúčastnili historickej udalosti - kanonizácie obetí arménskej genocídy v Osmanskej ríši v r. 1915 – 1923.

Slávnostné začlenenie do radov svätých Arménskej apoštolskej cirkvi sa konalo pri oltári na otvorenom priestranstve pred vchodom do starobylého arménskeho kláštora Echmiadzin, ktorého história siaha až do 4. storočia.

Kanonizáciu viedol predstaviteľ Arménskej apoštolskej cirkvi - vrchný patriarcha, najsvätejší Katholikos všetkých Arménov Garegin II. (pozn. redakcie : Karekin II.)

Nikdy v histórii nedošlo ku kanonizácii tak veľkého počtu svätých mučeníkov. Podľa odhadov počas „Veľkého zločinu“ - tak v Arménsku nazývajú vyvražďovanie uskutočňované v

Osmanskej ríši Turkami v r. 1915 – 1923 - bolo zabitých až 1,5 mil. Arménov. 23. apríla 2015 boli všetci zabití kanonizovaní (vyhlásení za svätých) ako „svätí mučeníci, zavraždení počas genocídy Arménov za vieru a vlasť“.

Na historickej slávnosti kanonizácie sa zúčastnili náboženský, politický a verejný činitelia - predstavitelia miestnych pravoslávnych Cirkví i takmer všetkých ostatných kresťanských cirkví, ako aj členovia vlád a parlamentov desiatok krajín.

Bohoslužba kanonizácie sa skončila o 19:15 hod. Toto číslo symbolizuje rok 1915, kedy sa začalo masové vyvražďovanie

Arménov v Osmanskej ríši.

Presne o 19:15 hod. sa v hlavnom katedrálnom chráme v Echmiadzine rozozvučali zvony. V rovnakom čase sa k tomuto zádušnému zvonu pridali kresťanské chrámy po celom svete. Medzi nimi - chrám Christa Spasiteľa a katedrálny chrám svätého Preobraženia v Moskve, katedrálny chrám v Buenos Aires, chrám Matky Božej v Paríži, chrám sv. Patrika v New Yorku, chrámy v Benátkach, Nemecku, Poľsku a ďalších krajinách.

Zdroj: Tlačové oddelenie Úradu Prešovskej pravoslávnej eparchie v Prešove

Stretnutie s Katholikosom všetkých Arménov Karekinom II.

24. apríla 2015 sa zavŕšil pobyt oficiálnej delegácie Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku v Arménsku, ktorá sa zúčastnila spomienkových slávností spojených so 100. výročím arménskej genocídy v Osmanskej ríši.

Taktiež v tento deň sa vo Svätom Ečmiadzine (sídlo hlavy Arménskej apoštolskej cirkvi) uskutočnilo stretnutie našej delegácie, na čele s Jeho Blaženosťou Rastislavom, metropolitom

Pravoslávnej Cirkvi v českých krajinách a na Slovensku, s prvohierarchom Arménskej apoštolskej cirkvi, Jeho Svätosťou Katholikosom všetkých Arménov Karekinom II. Členom delegácie bol takisto Vysokopreosvietený vladyka Juraj, arcibiskup michalovsko - košický.

Patriarcha Karekin II. poďakoval Blaženejšiemu metropolitovi Rastislavovi za účasť na spomienkových slávnostiach. Takisto aj vladyka metropolita vyjadril v mene celej delegácie vďačnosť za pozvanie a srdečné privítanie. Obidve strany si pri tejto príležitosti vymenili spomienkové dary.

z internet. zdrojov, pripravil o. nikodim

... O TAJOMNOM BOŽOM RIADENÍ

/pár myšlienok na zamyslenie/

Nemožno vysvetliť – čo je duchovný život.

Ale je dobré, keď aspoň viete, že čosi také ako duchovný život vôbec existuje. (mníška Smaragda)

Na sto ľudí v chráme (hovori autor o sovietskom Rusku na začiatku 70 - tých rokov 20. stor., pozn. prekladateľa), je ešte dobré, keď sú tam dvaja - traja muži a dve - tri ženy mladšie ako 50 rokov. Skôr, v 20 - tých rokoch, sme hovorili, že „CIRKEV OSTALA NA PLECIACH ŽIEN“ a spomínali sme pri

tom na verné a Christa milujúce Myronosice. Vtedy bolo ešte v chrámoch dosť mladších žien a dievčat. Dnes už musíme tento názor poopraviť: „CIRKEV OSTALA NA PLECIACH STAREN, A EŠTE JE POŽEHNANÍM, KEĎ NIE AŽ TAK VEĽMI ZÁKERNÝCH A ZLÝCH“. Niektorí mladí a zapálení veriaci si vôbec neuvedomujú fakt dechristianizácie (odvrátenia od kresťanstva; pozn. redakcie) spoločenstva, keďže sa im pošťastilo žiť v hoc malej skupinke mladých a podobne zapálených, a

myslia si, že „všetko je v poriadku“. Žiaľ, u nich chýba skúsenosť vidieť život miliónov ďalších ľudí v neveriacom svete, i zo dňa na deň pustnúcich chrámov. V procese odvrátenia sa od kresťanstva mestá a dediny sú už na úrovni., dokonca sa zdá, že dediny začínajú viesť v tomto tragickom maratone.

AKOUSI ZÁKONITOSŤOU SA KRESŤANSTVO VRAČIA DO PRVOKRESŤANSKEJ DOBY NIE IBA V DUCHOVNEJ ROVINE, NO ZDÁ SA AJ GEOGRAFICKEJ – Z DEDÍN DO VÄČŠÍCH MIEST – DO DNEŠNÉHO „RÍMA“ A „EFÉZU“, „ANTIOCHIE“ I „KORINTU“... TU SA ZAČÍNAJÚ ZAKLADAŤ NOVÉ POSLEDNÉ KRESŤANSKÉ SPOLOČENSTVÁ, ŽIJÚCE V OBKLÚČENÍ NOVOPOHANSKÉHO SVETA.

BOH SI AJ TERAZ SÁM HĽADÁ SVOJICH UČENÍKOV, A TAK AKO Hovorili PASCAL I FLORENSKÝ, K ČLOVEKU PRICHÁDZA NIE BOH FILOZOFOV A UČENCOV, ALE BOH ABRAHÁMA, IZÁKA I JÁKOBA, I BERIE ČLOVEKA ZA RUKU A SÁM SI HO VEDIE ĎALEJ.

(voľne spracované zo zápisok S. I. Fudelja – Pri stenách chrámu)

pripravil o. Nikodím (Dušan TOMKO)

Asi prvým a najznámejším problémom sa stala otázka pochádzania Svätého Ducha - „Filioque“. K jasným a zreteľným Christovým slovám o pochádzaní Svätého Ducha (por. Jn 15, 26) priložili rímski pápeži, že Duch Svätý pochádza od Otca i Syna a tak pozmenili vyznanie viery (Credo) spísané a potvrdené sv. Otcami na všeobecných snemoch v Nicei (r. 325) a Carihrade (r. 381), a to napriek tomu, že to kánony sv. snemov pod hrozbou anathemy zakázali. Nič tak nespája kresťanov, ako vzájomná láska a spoločná viera, a prvé tisícročie

Rozdelenie kresťanstva a jeho príčiny II.

sa nepravdu povýšiť na vrchol“. Objavenie sa nešťastného „Filioque“ bolo na Východe považované za hlavný predmet sporu, ktorý predchádzal formálnemu rozkolu v 11. stor. V očiach pravoslávnych latinská západná cirkev akceptovaním jednostranne pojatého Vyznania viery porušila jednotu vo viere a tým sa dopustila zrady spoločného Symbolu viery potvrdeného Všeobecnými snemami (Pozri PRUŽINSKÝ, Š.: *Byzantská Teológia, I. História*, PBF PU, Prešov 1998, s. 168.). Samotné objavenie sa „Filioque“ bolo spojené s komplikovanými historickými okolnosťami, ktoré privedli v 6. stor. španielsku cirkev k oficiálnemu schváleniu doplnku do textu Niceo-carhradského symbolu viery. Významnú úlohu tu zohral hlavný propagátor tejto myšlienky, vtedajší sevillský biskup Izidor a snemy v Tolede počnúc r. 589 a ďalšími v r. 634, 638, 675 a 693 (JEPISKOP SILVESTER: *Opyt pravoslavnogo dogmaticeskogo bogoslovija, II. diel*, Kyjev 1892, s. 576; In BELEJKANIČ, I.: *Pravoslávne dogmatické bohoslovie I.*, PBF UPJŠ, Prešov 1995, s. 59). Španieli v snahe nájsť argument proti nemeckým ariánom (ktorí tu pretrvávali až do 14. stor.), a ktorým sa takýmto argumentom posilňujúcim postavenie Syna javila vsuvka do Vyznania - „et Filio - i od Syna“, si neuvedomili d'alekosiahle

Byzantská Teológia, I. História, cit. dielo, s. 168 - 169).

Otázka „Filioque“ však nebola jediným problémom medzi kresťanským Východom a Západom. Rímski pápeži začali do života západnej cirkvi vnášať rôzne nepravoslávne obyčaje, ktoré prvotná Cirkev nepoznala, či dokonca ich považovala za heretické. Preto patriarcha Fotij vo svojej Encyklike z r. 867 kritizoval tieto novoty, ktoré franskí misionári zavádzali do života, akými boli napr.: pôsty v sobotu, slúženie liturgie na nekvasenom chlebe, zavádzanie všeobecného celibátu duchovných a podobne. Okrem toho franskí kňazi žiadali od veriacych, aby sa plne dištancovali od východnej liturgickej a kanonickej praxe. S týmto problémom sa stretávali veriacy v Bulharsku ako aj na Veľkej Morave (Pozri PRUŽINSKÝ, Š.: *Byzantská Teológia, I. História*, cit. dielo, s. 171).

Všetky tieto novoty protiviace sa duchu Christovho učenia a všeobecnej Cirkvi sa nevnašali do spoločenstva západných kresťanov naraz, ale postupne. Východní Otcovia a učiteľia Cirkvi, aj keď kritizovali tieto neduhy rímskej cirkvi, naďalej zostávali v jednote s ňou vo viere a nádeji, že rímski pápeži spolu s im zverenými kresťanmi uznajú svoj omyl a v pokání sa navrátia k plnému učeniu všeobecnej Cirkvi.

DEJINNÁ CESTA K BREST - LITOVSKÉJ CIRKEVNEJ ÚNII

bolo neustálym zápasom Cirkvi o čistotu tejto viery. Tento zápas bol stále podmienený snahou o spásu človeka, preto to húževnaté úsilie brániť čistotu spásonosnej viery. Ako konštatuje prof. Imrich Belejkanič: „Tento zápas bol a vždy je podmienený soteriologiou, pretože Cirkev v každej historickej dobe mala a má za úlohu garantovať spásu človeka“ (BELEJKANIČ, I.: *Trinitárna dogma a rozdelené kresťanstvo*. In: *Pravoslávny teologický zborník*, PU v Prešove, PBF 2001, roč. XXIV (9), s. 18.). O tejto snahe nám medzi inými svedčí aj 1. kánon VI. všeobecného snemu, z ktorého vyberáme časť o nemennosti Niceo-carhradského vyznania viery: „Božou milosťou ustanovujeme, že je nutné zachovávať vieru nedotknutú novotárstvom a zmenami, odovzdanú nám od svedkov a služobníkov Slova, Bohom vyvolených apoštolov; ... ustanovujeme, aby viera všetkých mužov, ktorí sa v Cirkvi oslávili a boli svetlom vo svete, držiať slovo života, bola pevne zachovávaná a zostala do konca vekov nezvratiteľnou, ... Zamietame a preklináme všetkých, ktorí od nich boli zamietnutí a prekliati, ako nepriateľov pravdy, márne škripajúcich proti Bohu a usilujúcich

následky tohto kroku, vyplývajúce z narušenia triadologickej rovnováhy a vnesenia duality do chápania Svätej Trojice a prispejú tak k vytvoreniu „nového vyznania viery“, ako to v tom čase dramaticky vnímal Východ strážiacy a bojujúci o čistotu viery. Hoci v tomto období vidíme u niektorých pápežov (uvedomujúcich si svoju zodpovednosť pred Bohom za zachovanie čistoty a neporušiteľnosti Christovej viery, akými boli Martin, Agaton, Lev III.) odmietanie tohto doplnku, lokálna dogma španielskej cirkvi postupne zachvátila celý kresťanský Západ (Pozri: BELEJKANIČ, I.: *Pravoslávne dogmatické Bohoslovie I.*, cit. dielo, s. 59 - 60). Za Karola Veľkého bolo vo Franskej ríši takisto používané vyznanie viery rozšírené o „Filioque“ a toto malo slúžiť v polemike s Grékmi o traktát blaženého Augustína „O Trojici“. Nakoniec bolo v Ríme plne akceptované vyznanie viery s „Filioque“ pri korunovácii cisára Henricha II. V r. 1014. Táto zjavná nevernosť spoločnému Niceo-carhradskému vyznaniu dala dôvod k tomu, že meno rímskeho biskupa bolo vyčiarknuté z diptychov východnej cirkvi a prestalo sa spomínať pri svätej liturgii a takto je to do dnešného dňa (Pozri PRUŽINSKÝ, Š.:

Tu nám netreba zabudnúť na fakt, že zápas o čistotu viery sa neodohrával len na poli sporov o pápežský primát, či triadológiu medzi Východom a Západom, ale (ako sme vyššie spomenuli) celé prvé kresťanské tisícročie bolo neustálym zápasom s herézami o čistotu viery, na ktoré odpovedali všeobecné i miestne cirkevné snemy a výsledkom ich práce, a neraz vyznavačského svedectva, je do dnešného dňa pravoslávna – orthodoxná vierouka, liturgická prax a spiritualita východnej pravoslávnej Cirkvi.

Skutočne k ostrejšiemu stretnutiu došlo až za pontifikátu už spomínaného pápeža Mikuláša I. Stalo sa, že práve počas jeho pontifikátu došlo v konštantínopolskej cirkvi k vážnym sporom a nezhodám, ktoré vyplynuli z násilného zvrhnutia koštantínopolského patriarchu Ignatija panovníkom a dosadenia na patriarši stolec iného patriarchu - Fotija. Celý spor mal dopad nielen na samotnú cirkev, ale mal silný spoločensko-politický podtext, ktorý dlhodobo zasahoval do života celej spoločnosti (Pozri ALEŠ, P.: *Cirkevné dejiny III*, cit. dielo, s. 39 - 44). Pre vyriešenie tohto sporu bola zvolená cesta zvolania

dokončenie zo str. 4.

cirkevného snemu východných biskupov, ktorí mali daný problém vyriešiť a tým uviesť cirkevný život tejto časti impéria do normálnych koľají. Ako čestný hosť bol na snem pozvaný aj pápež Mikuláš I., ktorému však okrem čestného miesta na sneme iné práva ani výsady neboli dané. Pápež sa snemu osobne nezúčastnil, ale poslal dvoch splnomocnencov, ktorí sa mali zúčastniť šetrenia a vyriešenia sporu. Snem za účasti pápežských vyslancov preskúmal problém a prišiel k záveru, že predchádzajúci patriarcha Ignatij bol kanonicky zbavený postavenia a úradu patriarchu a nový patriarcha Fotios bol v plnosti uznaný za právoplatne ustanoveného konštantínopolského patriarchu vo všetkých svojich právach a výsadách rovný biskupovi starého Ríma - rímskemu pápežovi (Pozri ALEŠ, P.: *Cirkevné dejiny III*, cit. dielo, s. 46 – 47). Rozhodnutie snemu sa však nepáčilo pápežovi Mikulášovi I., a hoci nemal na to žiadny dôvod a ani právo, odmietol ako celok rozhodnutie tohto snemu a patriarchu Fotija vyhlásil za uzurpátora konštantínopolského patriaršieho stolca. V tomto duchu aj napísal list cisárovi Michalovi III., v ktorom mu oznámil, že zbavuje Fotija patriaršej hodnosti. Takéto opovržlivé a nezákonné vyhlásenie pápeža vyvolalo razantnú odpoveď cisára, ktorý pápeža upozornil na to, že sa mieša do cudzích záležitostí, a že konštantínopolská cirkev nikdy nepriznávala a ani teraz nebude priznávať nároky pápeža byť hlavou a sudcom celej všeobecnej Cirkvi. Pápež samozrejme nenechal tento cisárov list bez odpovede a poslal cisárovi Michalovi III. list ešte tvrdšieho znenia (Pozri ALEŠ, P.: *Cirkevné dejiny II.*, cit. dielo, s. 47). Majúc na pamäti cieľ našej práce - dejinnú cestu k uzatvoreniu Brest-litovskej cirkevnej únie, nesmieme zabudnúť, že práve v tomto zložitom období narastajúcich sporov medzi Rímom a Konštantínopolom sa rodí kresťanská misia na Veľkej Morave a prvé snahy pokresťančenia ruských zemí.

S odstupom času môžeme povedať, že vďaka veľkej pýche a túžbe rímskych pápežov po moci, ale takisto aj vďaka poblúdeniam, do ktorých rímska cirkev padla, pridriavala sa ich a ktorých sa vôbec nechcela zriecť, došlo k roztržke medzi kresťanským Západom a Východom, ktorá už za krátky čas (keď predstavitelia oboch Cirkví proti sebe vyhlásili anathemu - prekliali jeden druhého) sa bohužiaľ stala konečnou a nezvratnou.

Viaceri historici vidia začiatok konečného konfliktu v udalosti v r. 1053, kedy patriarcha Michal Kerullarios rozhodol o zatvorení latinských chrámov a kláštorov v Konštantínopole. Patriarcha nariadil, aby sa do Cirkvi nevnašali novoty a latinské kláštory, aby sa pridriavali gréckych tradícií. Latinici neposlúchli a tak začali mnohé nepríjemnosti (Pozri tamže, s. 73). Tejto situácii však predchádzali protigrécke iniciatívy, ktoré tvrdo dopadali na pravoslávnych v južných častiach Talianska, kde existovalo niekoľko gréckych metropolíi, niekoľko desiatok biskupstiev

na čele s gréckymi hierarchami, a takisto grécke kláštory. Do tohto času tu grécko-byzantský obrad nikomu neprekážal. Existovala koexistencia obradov, ako na Západe, tak aj na Východe. Avšak snahy pápežov – reformátorov, presadzujúcich uniformitu v cirkevnej disciplíne a bohoslužbách, vyvolali razantnú odpoveď konštantínopolského patriarchu Michala, o ktorom sme sa zmienili, keď dal zatvoriť latinské chrámy a kláštory v Konštantínopole (Pozri ALEŠ, P.: *Cirkevné dejiny III*, cit. dielo, s. 74).

Na jar r. 1054 prišlo do Konštantínopolu pápežské posolstvo na čele s kardinálom Humbertom de Silva Candida, ktorý sa svojou tŕiadostivou a neústupčivou povahou v mnohom podobal miestnemu patriarchovi. Cisár Konštantín Monomach neuznal hodnovernosť vyslancov a označil pápežov list, ktorý so sebou priviezli za podvod, čím jednanie na samom začiatku značne skomplikoval. Situáciu ešte skomplikoval fakt, že 19. apríla 1054 rímsky pápež Lev IX. zomrel. V tejto bezvýchoďovej situácii položili pápežskí legáti 16. júla 1054 na oltár v chráme Hagia Sofia exkomunikačnú bulu a odišli späť do Ríma (Pozri tamže, s. 77 – 80). Ako konštatuje prof. Aleš: „*Je málo v dejinách takých úbohých dokumentov ako je tento*“ (Tamže, s. 79.). Keď sa začítame do textu tejto buly, ktorá na tele Cirkvi spôsobila tak krvácajúcu ranu, že počas celého tisícročia sa nedokázala zaceliť, možno viac dokážeme pochopiť, pred akým ťažkým rozhodnutím boli postavení patriarcha, cisár a veriaci konštantínopolskej cirkvi, aby dali odpoveď na tento dokument (Pozri Text Exkomunikačnej buly v slovenskom preklade In: ALEŠ, P.: *Cirkevné dejiny III, Kresťanský Východ a Západ do roku 1453*, cit. dielo, s. 79 – 80; Latinský text Buly: In: MIGNE P. J., *Patrologia Latina*, vol. 143, s. 1001 – 1004).

Okrem toho, že tento dokument exkomunikoval patriarchu a jeho stúpencov, môžeme vidieť, že obsahoval množstvo nehorázných tvrdení o východnej Cirkvi, takže sa dokonca sám cisár domnieval, že ide o patriarchov falzifikát, ktorý dal vyhotoviť, aby spečatil konflikt medzi Konštantínopolom a Rímom. Verejná mienka sa však postavila na patriarchovu stranu a to nútilo cisára zaujať jednoznačný postoj. Synoda zvolaná do Konštantínopolu 24. júla označila pápežských legátov za exkomunikovaných a prikázala ich bulu slávnostne spáliť. To považovali v Ríme za konečné riešenie. Treba podotknúť, že exkomunikácie neboli namierené proti celým cirkevným spoločenstvám, proti celej konštantínopolskej či rímskej cirkvi, ale len proti konkrétnym osobám, hoci neskôr sa im začal pripisovať takýto dosah (Pozri: ALEŠ, P.: *Cirkevné dejiny III.*, cit. dielo, s. 81). Spoločenstvo medzi oboma

cirkvami bolo pretrhnuté a obidve sa začali považovať navzájom za heretické. Takto trpká sa skončila snaha rímskych pápežov podrobiť si celú Cirkev, vyvolané pýchou a túžbou po moci.

Významný pravoslávny teológ otec Alexander Schmemmann, uvažujúc nad rozkolom kresťanstva, zdôrazňuje jeho dva aspekty a to historický a dogmatický. Hodnotiť rozkol z historického pohľadu je veľmi zložité a pre každú zo strán je takmer nemožné zbaviť sa jednostranného postoja a snahy všetku vinu preniesť na druhú stranu a tak ospravedlniť samu seba (BELEJKANIČ, I.: *Unionizmus ako ekleziologický problém*, cit. dielo, s. 9).

Skutočne ťažko s odstupom času hovoriť, kto v tomto zarmucujúcom spore zohral väčšiu úlohu, lebo obe strany svojou mierou napomohli ku konečnému rozdeleniu dvoch veľkých častí všeobecnej Cirkvi. Ale jedno s dostatočnou jasnosťou môžeme potvrdiť (a to dokáže pochopiť každý zdravo uvažujúci človek), že len ťažko sa môžeme prikloniť na stranu, ktorá tvrdí, že obyčajný človek, hoci by bol aj pápežom, je hlavou celej Cirkvi, že sa nemôže zmýliť a zhrešiť, a že jeho rozhodnutia stoja nad zmýšľaním ostatných členov Cirkvi, či dokonca nad rozhodnutiami všeobecných snemov, a práve to môžeme jasne vidieť vo svojoľnom mnení či doplňovaní Vyznania viery pápežmi. Niet pochybnosti o tom, že rímski pápeži sa oddelili od spoločenstva s Jedinou Svätou Všeobecnou Cirkvou predovšetkým pre svoju pýchu a mocichtivosť, keď ich všeobecná Cirkev nechcela uznať za jej hlavu. „*Pýcha a túžba po moci premenila na démonov dokonca Božích anjelov a urobila ich Božími nepriateľmi*, - hovorí otec Pavel Athoský. - *Tak isto sa bohužiaľ prejavila aj v ďalších storočiach u rímskych veľkňazov, ktorí nielenže naďalej zotrvali vo svojich poblúdeniach, ale pridávali k nim stále novšie a novšie, urputne sa snažiac rozšíriť ich v celom kresťanskom svete neraz za pomoci zbraní a aj týmto spôsobom si upevniť postavenie Hlavy Cirkvi a vikára Christa na zemi*“ (ПРАВОСЛАВІЕ И УНІЯ, cit. dielo, s. 30).

Hypodiakon Mgr. MUDr. Miroslav ŠČERBEJ, PhD.

/z magisterskej práce, krátené redakciou a publikované na pokračovanie/

... BOLA RAZ JEDNA DIŠPUTA

SMRŤ SV. CYRILA V RÍME

Pobyť sv. bratov v Ríme sa veľmi pretiahol. Hlavnou príčinou bola nejasná situácia v Konštantínopole, vyvolaná p a l á c o v o u revolúciou, pri ktorej zosadili cisára Michala III. z trónu a cisársku korunu položili na hlavu bývalého Michalovho koniara Bazila I.,

ktorý sa usiloval získať si priazeň rímskej kúrie (dvora) a namiesto sv. Fótia Veľkého znovu ustanovil za patriarchu sv. Ignatia.

Druhou príčinou bolo krehké zdravie sv. Konštantína - Cyrila, ktoré bolo už aj tak oslabené strasťami misijnej činnosti, neustálym cestovaním (Arabi, Chazari) a rímskou klímou, tvrdým náporom posledných udalostí, zvlášť zosadením Konštantínovho najlepšieho priateľa sv. Fótia. Nervovo ho vyčerpali neustále intrigy a spory s ich nepriateľmi, či už na Veľkej Morave, v Benátkach, ale aj v samotnom Ríme.

Nechajme však hovoriť jeho životopisca: „*A dolahli naň mnohé choroby. A keď znášal chorobu mnohé dni, raz videl Božie znamenie a začal takto spievať: Nad povedanými mne slovami pôjdem do domu Hospodina, rozveselí sa môj duch a rozradovalo sa srdce moje*“. I obliekol si ctihodné rúcha, tak stál po celý deň, veselil sa a hovoril: „*Odteraz nie som ja sluhom ani cisárovi, ani nikomu inému na zemi, ale iba Bohu Všemohúcemu... Nasledujúceho dňa obliekol si sväté mníšske rúcho a prijal svetlo k svetlu a dal si meno Kiril (Cyril)*“.

Z uvedeného citátu vyplýva, že si sv. Konštantín uvedomil, že sa už neuzdraví a preto prejavil želanie zomrieť ako mních. Podľa pravoslávnej cirkevnej praxe si mních pri zložení slávnostných sľubov musí zvoliť nové meno začínajúce tým istým písmenom, ako jeho pôvodné meno. Konštantín si zvolil meno Kirilos, ktoré v latinizovanej forme „Cyril“ prešlo do vedomia Slovanov (Slovákov) a Čechov, ako aj Moravanov. Meno Kiril prijal pravdepodobne z úcty k sv. Kirilovi Alexandrijskému, alebo sv. Kirilovi Jeruzalémskemu. Obaja títo pravoslávni Otcovia boli veľkými obrancami Pravoslávia a vykladači právd kresťanskej viery, ktorí žili v pohnutých časoch 4. a 5. storočia.

Slová, ktorými Konštantín oznámil svoje rozhodnutie, majú pre nás zvláštny význam. Povedal: „*Od tejto chvíle nie som sluha ani cisára, ani nikoho iného na zemi, ale iba Boha Všemohúceho*“. Formulácia jeho výroku potvrdzuje, že Konštantín nepodnikol misiu len v záujme Cirkvi, ale aj v záujme Východorímskej ríše. Nachádzame v ňom ďalší prejav východorímskeho vlastenectva sv. Konštantína a jeho vernosti Konštantínopolu.

Ako sme uviedli, Život sv. Konštantína - Cyrila hovorí: „*prijal svetlo k svetlu*“, čo znamená toľko, že prijal postupne dva stupne mníšskych sľubov, ktoré boli známe vo Východorímskej ríši a sú známe v Pravoslávnej Cirkvi aj dnes. Nižší stupeň spočívajúci v prijatí čierneho mníšskeho rúcha a mníšskeho postrihnutia a vyšší stupeň zvaný schéma (schima), ktoré zaväzuje k slávnostným sľubom. Nositeľ takejto schémy (schimy) sa volá schimníchom, resp. Schimonachom. Pre tento mníšsky stupeň neexistuje v rímskom obrade ani len názov, z čoho jasne vyplýva, že sv. Konštantín - Cyril, až do konca svojho života zostal verný svojej gréckej, pravoslávnej Cirkvi a nepodriadil sa rímskemu biskupovi - pápežovi.

Zložením mníšskych sľubov sa oslobodil sv. Cyril od všetkých záväzkov voči štátnej východorímskej moci, ktoré stotočne plnil so zápalom ozajstného vlastenca a i za svojho pôsobenia me-

dzi veľkomoravskými Slovanmi z poverenia cisára Michala III. a patriarchu sv. Fótia Veľkého.

Životopisec sv. Metoda nám hovorí: „*Po mnohých dňoch, keď Filozof sa poberal pred súdnu stolicu Božiu, povedal Metodovi, svojmu bratovi: „Hľa, brat môj, boli sme obaja záprahom, čo ťahal jednu brázdou. Ja na ornici padám, deň môj skončil. Ale ty miluješ veľmi Horu, jednako neopúšťaj pre Horu svoje učiteľstvo, lebo čím môžeš byť skôr spasený?“ Z týchto slov sv. Cyrila tiež vyplýva, že sv. bratia odchádzali do Konštantínopola natrvalo, a že sa už nemienili vrátiť späť na Veľkú Moravu. Sv. Metod sa chcel vrátiť na Horu, to znamená do svojho monastiera Polychron na Olympe v severozápadnej časti Malej Ázie (Bitýnia), neďaleko Konštantínopola. Sv. Cyril ho však prosí, aby neopúšťal pre monastier svoju činnosť na Veľkej Morave, lebo len tak môže byť jeho brat spasený. Cítil dych približujúcej sa smrti a bolo mu ľúto dieťok roztratených po horách a dolinách Veľkej Moravy a Panónie, ktoré mali upadnúť do spárov nepriateľa a stratiť nielen svoju pravoslávnu vieru, ale aj svoju národnosť.*

Pred svojou smrťou so svojim bratom sv. Metodom nadiktoval svojím žiakom svoje vyznanie viery. Zachovalo sa nám v starosloviencine pod názvom „*Napisanije o pravej viere Konštantína - Filozofa*“. Vyznal v ňom svoju vieru plne v chápaní pravoslávnej Cirkvi, o ktorej zdôraznil, že Svätý Duch pochádza od Otca Jedineho“. Bol to duchovný, vieroučný odkaz a cyrilometodski žiaci sa ním presne riadili. Sv. Cyril žil ako schimonach len päťdesiat dní. Zomrel 14. februára v r. 869, viac než rok po svojom príchode do Ríma na rukách svojho brata Metoda.

Pohreb sv. Cyrila sa uskutočnil v chráme sv. Klimenta. Avšak chrám sv. Klimenta bol v r. 1084, teda presne o 30 rokov po rozkole kresťanstva, zničený bojovnými Normanmi, hlásiacimi sa k latinskej cirkvi a likvidujúcimi všetko, čo i len trochu pripomínalo nenavýdených Východorímanov, čiže Grékov. Chrám sv. Klimenta bol obnovený až v 16. stor. a na sv. Cyrila Rímania z pomsty ku Grékom, vraj schizmatikom, zabudli. Teda zabudlo sa aj na hrob sv. Cyrila. Rímania a pápeži, ktorí si prestali ctiť sv. Cyrila, jeho hrob nezveľaďovali až do r. 1880, kedy ich rímsky biskup Lev XIII. vo svojej encyklike Grande munus prehlásil za svätých Rímskej cirkvi., až po 1000 rokoch od smrti sv. Cyrila, aj to z politických dôvodov, keďže Slovania, zvlášť západní, si začali uviedomovať svoju slovanskú identitu a pápež chcel využiť ich mená pre unijné účely medzi južnými a východnými Slovanmi. Pápež určil aj deň ich oslavy na 5. júla; deň pred 6. júlom, pamätným dňom, kedy bol upálený pražský reformátor Ján Hus.

1150 rokov nebolo známe, kde je hrob sv. Cyrila, až ho vraj objavili. Naskytá sa otázka, či to bol skutočne hrob sv. Cyrila, alebo niektorého kňaza latinskej cirkvi. Aj napriek tvrdeniu, identifikovať ostatky sv. Cyrila nemožno. Moderná veda používa na určovanie totožnosti DNA, čo je v prípade sv. Cyrila nemožné, keďže nie sú známi jeho príbuzní, a tiež rádiokarboňovú metódu latinici nepoužili, aby aspoň určili približný vek sv. Cyrila.

Až v 80 - tych rokoch minulého storočia (20. stor.) podľa historičky Hudecovej (Hudec) postavili americkí gréckokatolíci hrob sv. Cyrila a nad ním postavili stôl a tak ho ukazujú celému latinskému svetu. Je zaujímavé, že pracovníci kanadského uránového kráľa a multimilionára Romana, pochádzajúceho z Veľkého Rusku pri Trebišove, sú tí „praví odborníci“ na hľadanie hrobu sv. Cyrila. Pravoslávny mučeník Havrijil Kostel'nyk, redaktor časopisu halyčského duchovenstva ešte ako uniátsky kňaz bol v r. 1928 v Ríme s veriacimi svojej farnosti Premenenia Pána vo Lvove, pýtal sa na hrob sv. Cyrila, ale nikto z kňazov tohto chrámu - chrámu sv. Klimenta, mu nevedel povedať, kde je takýto hrob. Otec Kostel'nyk neklamal, tak ako klamú latinici. Aj u nás sa vraj nachádzajú ostatky sv. Cyrila v katedrálom chráme v Nitre. Dá sa dokázať, že sú to pravé ostatky pravoslávneho misionára z Konštantínopola - sv. Konštantína - Cyrila?

Mgr. Pavel TKÁČ

/publikované na pokračovanie/

EUCHARISTIA A JEJ VPLYV NA DUCHOVNÝ RAST MLADÉHO ČLOVEKA

Hlavným pilierom nášho duchovného života je svätá liturgia a Eucharistia. Eucharistia je totiž zdrojom nášho posvätenia, ako hovoril starec Pajsij Svätohorský, pretože liturgia nie je ničím nahraditeľná. Pri liturgii Boh nestvorenými energiami blahodati posväcuje všetkých zhromaždených veriacich. Každému vkladá do srdca podľa jeho možností. Bohužiaľ, v dnešnej dobe už veľmi veľa kresťanov nedokáže dostatočne využívať tento zdroj posvätenia, aby z nej čerpali silu pre svoj duchovný rast (Pozri DRUHÁ NEDELE VELKEHO PUSTU – SV. ŘEHORE SOLUNSKÉHO – PALAMY; In: <http://www.ambon.or.cz>).

Diabol neustále napadá dušu mladého človeka, pretože cieľom jeho úsilia je zničiť akékoľvek duchovné spojenie medzi Bohom a človekom a na to používa akékoľvek dostupné prostriedky, aby dosiahol tento svoj zámer (Pozri СХИИГУМЕН САВВА: Опыт построения истинного мирозерцания. Переиздание Спасо – Преображенского Мгарского монастыря, Полтавская епархия 2001, s. 81). Preto človeka, zvlášť v mladom veku, zväzda bohatstvom, slávou, rýchou, aby sa človek zameral na pozemské veci, ktoré odťahujú jeho pozornosť od skutočného cieľa na tomto svete a to je spása svojej duše. Napríklad vášeň, alebo nadmerná láska (nie Christova láska) k deťom, alebo blízkym, môže priviesť človeka až do stavu, keď sa sám zriekne Boha (Pozri tamže).

Súčasný duchovný stav ľudstva vo svete nám ukazuje, akým smerom sa tento svet vybral. Dnešným svetom vládne digitalizácia, internet, počítače, televízia a rôzne ďalšie telesné pôžitky, ktoré zamestnávajú človeka už od útleho detstva a takýmto spôsobom jeho myseľ odťahujú od vecí duchovných. Veď si len zoberme, ako málo je už tých, ktorí prichádzajú pravidelne na nedeľnú bohoslužbu, a to už vôbec nehovoríme o bohoslužbe počas týždňa. Koľko veriacich počas bohoslužby chodí po meste a neprídu sa pomodliť, aj keby mohli. V chráme sa deje to najcennejšie a najpodivuhodnejšie, čo sa na zemi môže diať. Kristus prichádza k tým, ktorí prichádzajú za Ním. Ale ľudia, zvlášť v mladom veku, už neprichádzajú, pretože majú na práci niečo iné, čo je podľa nich oveľa dôležitejšie ako chrám a svätá Eucharistia. Ich záujem je uchvátený niečím iným, svetským. Aký potom môže byť ich duchovný život? Čo môžu od Boha očakávať? To sú otázky pre dnešného mladého človeka a jeho pohľad do budúcnosti, ktorá, ako sa zdá, nie je vôbec ružová.

Mnohí mladí ľudia, ktorí sú unavení a znudení materialistickým spôsobom života sa v súčasnosti usilujú o získanie duchovného pokoja prostredníctvom umelých prostriedkov, ktoré vychádzajú z falošných a diabolských tradícií, hlavne z rôznych orientálnych náboženstiev. Niektorí z nich nachádzajú dočasné uspokojenie v orientálnej mystike, ako je napríklad joga, iný zase v okultizme, alebo gnosticizme a veľmi často aj v neskrývanom satanizme (Pozri ARCHIMANDRITA GEORGIOS: Theosis (zboštení) jako smysl života člověka; Brno 2006, s. 49). Cez tieto náboženstvá sa sna-

žia dosiahnuť akéhosi vnútorného pokoja a pomocou vonkajších cvičení a meditácie sa snažia dosiahnuť rovnováhu medzi dušou a telom. Veľkou chybou je však to, že človek v snahe zabudnúť na niektoré myšlienky a vonkajší svet, nehovorí v skutočnosti s Bohom, ale vedie rozhovor sám so sebou. Takýto ľudia tak často opäť končia v zaujatí sami sebou, teda egoizmu a nedosahujú nijakého duchovného úspechu (Pozri tamže, s. 37).

Christos sa v srdci človeka usidlí uje prostredníctvom svätých Tajín, hlavne cez Svätú Eucharistiu. Vo vnútri a v srdci mladého človeka, ktorý žije v neustálom spoločenstve s Bohom prebýva Boh a Jeho blahodať (Pozri tamže, s. 35).

Svätý Dimitrij Rostovský hovorí o tajomstve Svätej Eucharistie nasledujúce: „Keď kladieme železo do ohňa, ono sa začne taviť. Človek je podobný železu a Telo Christovo je zase podobné ohňu. Keď sa človek zjednocuje v Svätej tajine Eucharistie s Christom, stáva sa doslova „ohnivým“, alebo žiarivým ako oheň. Tak ako voľnými očami nemôžeme pozeráť na slnko, tak diabol nemôže pozeráť na toho, ktorý dôstojne prijal Telo Christovo“ (СХИИГУМЕН САВВА: Опыт построения истинного мирозерцания, Переиздание Спасо – Преображенского Мгарского монастыря, Полтавская епархия 2001, s. 664).

Eucharistia je centrom duchovného života Cirkvi, predovšetkým však života liturgického a sviatosného. Je centrom všetkých svätých tajín i celého cirkevného života. Účasť na tomto prameni nesmrteľnosti má byť prvoradým záujmom v živote každého mladého kresťana. „Je tajinou, ktorá je najdôležitejšou zo všetkých tajín, pretože stelesňuje zmysel ľudskej existencie a navyše umožňuje človeku získať „podobu“ s Bohom a úplnú jednotu s Christom“ (JEŽEK, V.: Křest, myropomazání, eucharistie a jejich role v byzantské teologii, In: Synergia č. 3 - 4, roč. II (2004), s. 25 - 26). V tomto zmysle sa vyjadruje aj svätý Vasilij Veľký, keď hovorí: „Je dobré a užitočné prijímať každý deň a jesť Sväté Telo a piť Krv Christovu. Ako nám hovorí Christos: „Kto je moje Telo a Pije moju Krv má v sebe život večný“ (Jn 6, 55). Kto teda pochybuje, že častá účasť na živote je to isté ako mať plnosť života? Ja prijímam štyrikrát v týždni, v nedeľu, stredu, piatok a v sobotu, ale aj v tie dni, keď je pamiatka niektorého svätého“ (PRUŽINSKÝ, Š.: Byzantská teologie II. Doktrína, Prešov 2004, s. 311 - 312).

Kresťanská výchova musí vychádzať z liturgického života, ktorého základom je Eucharistia. Podľa Vasilija „mladosť je tým základom, na ktorom sa buduje osobnosť a charakter každého človeka“ (KUZYSIN, B.: Niektoré momenty z pedagogických reflexii svätého Vasilija Veľkého, In: Pravoslávny teologický zborník. PU v Prešove, PBF 2009, roč. XXXIV (19), s. 85.). Tieto slová Vasilija Veľkého by mali byť pre každého z nás výzvou na zamyslenie sa nad svojim duchovným životom, ako aj nad duchovným stavom dnešných mladých ľudí, ktorý sa odráža v častom prijímaní Svätej Eucharistie.

Ak chce pravoslávny kresťan duchovne rásť vo svojom živote, musí jeho život vychádzať z neustáleho prijímania Svätých Christových Tajín. Skutočný duchovný život Cirkvi v sebe odráža skúsenosť veriacich kresťanov v „dynamickosti života Cirkvi v jej teandrickej plnosti, na ktorej človek participuje účasťou na tajinách i vlastným asketickým úsilím, teda spoluprácou Božej blahodati a ľudskej slobody“ (ZUPINA, M.: Duchovný a etický život človeka, Prešov 2009, s. 9).

Správny duchovný život mladého človeka musí byť liturgickým životom. „Liturgická skúsenosť Cirkvi predstavuje každodennú prácu, ktorá sa nedá ničím nahradiť, cez ktorú sa rozvíja duchovný život kresťana. Bez tejto skúsenosti by duchovný život stratil svoj dynamický charakter“ (Tamže). Christové slová „Toto robte na moju pamiatku“ (Lk 22, 19.) nenaznačujú, žeby jeho učeníci mali na neho pamätať ako na nejaký etický či iný príklad, ale naznačuje, že eucharistia je vstup do Jeho života, na ktorom sa zúčastňujeme jedinečne a ktorý sa obnovuje v každom momente, nezávisle na čase, čo v tomto prípade znamená, že spomienka je vlastne sprítomnenie (JEŽEK, V.: Křest, myropomazání, eucharistie a

dokončenie zo str. 7.

jejich role v byzantské teológii; In: Synergia č. 3 - 4, roč. II (2004), s. 25 - 26).

Kresťanská výchova v Cirkvi stojí pred dôležitou úlohou, ktorou je pomôcť spoločnosti pri výchove predovšetkým detí a mládeže, aby sa zbavili svojho egocentrizmu, ktorý vyvoláva duchovnú smrť, ale naopak, aby sa konečnou platnosťou zaradili do atmosféry jednoty Cirkvi, ktorá sa naplno prežíva jedine vo svätej Eucharistii a v tajnom živote Cirkvi (ŠAK, Š.: *Obnova katechizácie a kresťanskej výchovy v sekulárnej spoločnosti*; In: Nipsis č. 8, roč. IV. Prešov 2009, s. 42).

V dnešnej rýchlej dobe je zvlášť potrebný a dôležitý osobný príklad, a to konkrétne aj u samotných mladých ľudí. Ak sa pozrieme

triezvymi očami na duchovný stav mnohých kresťanov, zistíme, že odráža skutočnú realitu vzhľadom na to, ako často ľudia prístupujú k Eucharistii. Ten, ktorí prijíma raz do roka, predsa nemôže žiť zdravým duchovným životom, keď žije sám bez Christa, mysliac si, že mu stačí prijímať len raz, možno dvakrát za rok na veľké sviatky. Takáto situácia skutočne pripomína len akúsi „spomienku“ v prenesenom slova zmysle, a nie skutočný Eucharistický život v Christovi.

Získanie dokonalosti v duchovnom živote nie je možné bez Christa a Jeho pomoci. Preto je to aj výzva pre našu mládež, aby sa stala tým osobným príkladom eucharistického života aj pre ostatných členov Cirkvi, ktorí dostatočne nechápu význam a zmysel Eucharistie, ako prameňa večného života.

Mgr. Ján PILKO, PhD.

25. VÝROČIE BPM NA SLOVENSKU

mládežníci, pristúpili k Eucharistii.

Po liturgii sme sa posilnili dobrotami, ktoré pre nás pripravili veriaci a mládežníci z Košíc. Ďalší program pokračoval opäť v blízkej reštaurácii. Po úvodnej modlitbe sa

mládežníkom a hosťom prihovarila prezidentka Bratstva, sestra Jožka Polakovičová, ktorá tiež prečítala pozdravný list od o. Alexandra (Halušku), viceprezidenta Bratstva. Veľmi nás potešil aj pozdravný list vladyku Feodora, arcibiskupa mukačevsko - užhorodskej eparchie, ktorý prečítal o. Viktor. Slovo dostala tiež prezidentka poľského Bratstva, s. Marta Calpinska, ktoré tohto roku oslavuje už 35. výročie svojho vzniku a prihovarili sa k nám aj duchovní Bratstva.

Popoludňajší program sa niesol v znamení spomienok na akcie, ktoré boli v minulosti, ale sú aj dnes pripravované členmi našej organizácie. Potešila nás aj prítomnosť zakladajúcich členov Bratstva, ktorých deti sú teraz členmi košickej skupiny. Vedúca košickej skupiny, sestra Katka Sopková, pre nás pripravila prezentáciu zostavenú z fotografií rôznych aktivít, cez zahraničné návštevy, tábory v Ruskej Volovej až po púte, či plesy

Bratstva počas 25 ročného obdobia.

Pozvanie na oslavy tiež prijali bývalý prezident Bratstva, brat Viktor Dutko i nedávny prezident o. Ivo Petrovaj a bývalá viceprezidentka Vierka Pasterová, ktorým by sme sa touto cestou chceli poďakovať za to, že aj napriek svojej pracovnej vyťažnosti si našli čas a prišli medzi nás.

Vďaka patrí najmä Hospodu Bohu za to, že nám umožnil sa stretnúť pri takejto krásnej príležitosti a potom aj košickým veriacim a mládežníkom, ktorí nás s láskou privítali a postarali sa o nás. V neposlednom rade srdečná vďaka patrí aj o. Vasilovi Bardzákovi, protosynkelovi (riaditeľovi) úradu MKPE, ktorý svojou prítomnosťou potvrdil záujem vedenia eparchie o dianie v Bratstve i za finančnú pomoc, ktorú venovala michalovsko - košická eparchia. Bolo nám veľmi ľuto, že tak významného výročia sa nemohli, pre služobné povinnosti v zahraničí, zúčastniť aj naši vladykovia.

Pevne však veríme, že v budúcnosti sa takýchto milých udalostí bude zúčastňovať omnoho viac mladých pravoslávnych, ktorým na srdci leží dianie v našej Cirkvi i v Bratstve. Veď Bratstvo pravoslávnej mládeže na Slovensku bolo predsa založené práve za účelom ich spájania. Sláva Bohu za všetko!

Vedenie BPM

V jedno piatkové ráno, koncom marca roku 1990, sa v Prešove stretlo niekoľko mladých ľudí. Cieľom dňa bolo založiť organizáciu, ktorá bude združovať mladých pravoslávnych veriacich na Slovensku.

Po dvadsiatich piatich rokoch môžeme povedať, že toto piatkové ráno 30. marca 1990 bolo pre mnohých z nás výnimočné, a aj preto sme si povedali, že štvrtstoročnica je určite vek, ktorý sa patrí osláviť.

Víkend Antipaschy 2015 sme teda vyhradili oslavám 25. výročia vzniku Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku - SYNDESMOS. Na piatkovej večerni sme mali možnosť privítať prvú skupinu zahraničných hostí - mládežníkov z Užhorodu (Ukrajina) spolu s o. Viktorom Paloshom, a tiež prezidenta Bratstva pravoslávnej mládeže v Českej republike, brata Martina Létala. Piatkový večer sme trávili spevom a tancom v priestoroch blízkej reštaurácie. O zábavu sa, ako už býva zvykom, postarala skupina Ocelárov z Falkušoviec, ktorej členmi sú aj naši mládežníci, Vlado Duč-Anci a Maťo Majerník.

Sobotňajšie oslavy sme začali liturgiou, na ktorej sa zúčastnili už aj mládežníci z poľského Bialystoku, ktorí k nám prišli na čele s prezidentkou poľského Bratstva, sestrou Martou Calpinskou.

Liturgiu viedol o. Viktor, s ktorým spolupracovali, okrem iných, aj terajší duchovní Bratstva. O spev sa postaral mládežnícky zbor katedrálneho chrámu v Košiciach pod vedením dirigentky, sestry Slávky - Xénie Rudačkovej. Mnoho veriacich, medzi nimi aj naši

PRAMENĚ Mesačník Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie. **Vydáva:** Eparchiálna rada Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie v Michalovciach. **Šéfredaktor:** Bc. Dušan Tomko. **Členovia redakčnej rady:** Mgr. Vasil Bardzák, PhD., Mgr. Pavol Novák. **Grafická úprava:** Bc. Dušan Tomko. **Tlač:** Tlačiareň svidnícka, s.r.o., čat. Nebiljaka 121/18, 08901 Svidník. Vychádza v náklade 500 kusov. Uzavierka príspevkov je k 6. dňu v mesiaci. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Za názory a postoje autorov príspevkov však redakcia nezodpovedá. **Adresa redakcie:** PRAMENĚ, Úrad eparchiálnej rady, Duklianska 16, 071 01 Michalovce, IČO 00 179 175, tel. 056 / 64 24 156, fax 056 / 64 31 500, e-mail: redakciapramen@post.sk. Registrované Okresným úradom, oddelením regionálneho rozvoja, registračné číslo EV 3912/09. ISSN 1336 - 2747. **Informácie pre prispievateľov na cirkevnú tlač:** Eparchiálna rada - tlačový účet, VÚB - Michalovce, č.ú. 1680340651/0200. **Distribúcia:** Mesačník rozširuje vydávateľ a každý pravoslávny farský úrad Michalovsko - košickej pravoslávnej eparchie.